

Sygn. akt VI Ka 496/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Tekieli (spr.)

Sędziowie SR del. do SO Jarosław Staszkiwicz

SO Barbara Żukowska

Protokolant Jolanta Kopeć

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Jeleniej Górze Kazimierza Szczepańskiego

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2014r.

sprawy **I. Ł.**

oskarżonego z art. 193 kk

z powodu apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zgorzelcu

z dnia 28 maja 2014 r. sygn. akt II K 1572/13

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec oskarżonego I. Ł.,

II. zwalnia oskarżyciel posiłkowy (...) S.A. Oddział Elektrownia (...) od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 496/14

UZASADNIENIE

I. Ł. został oskarżony o to, że w dniu 18 czerwca 2013 r. w B. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami wdarł się na teren ogrodzonego przedsiębiorstwa (...) i wbrew żądaniu osób uprawnionych tj. funkcjonariuszy służby terenu tego nie opuścił, tj. o czyn z art. 193 kk.

Sąd Rejonowy w Zgorzelcu wyrokiem z dnia 28 maja 2014 r. w sprawie o sygn.. akt IIK 1572/13:

ustalił, iż I. Ł. dopuścił się czynu opisanego w części wstępnej wyroku, co stanowi występki z art. 193 kk i na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. oraz art. 67 § 1 k.k. postępowanie karne wobec niego warunkowo umorzył na okres 2 (dwóch) lat próby od dnia uprawomocnienia się orzeczenia,

na podstawie art. 67 § 3 kk orzekł wobec oskarżonego I. Ł. świadczenie pieniężne w wysokości 1000 zł (jeden tysiąc złotych) na rzecz Funduszy Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej,

na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k. zasądził od oskarżonego I. Ł. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym na podstawie art. 7 ustawy z dnia 23.06.1973r. o opłatach w sprawach karnych (DZ.U. nr 49 poz. 223 z 1983r. ze. zm.) opłatę w wysokości 80 (osiemdziesiąt) złotych,

na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k. zasądził od oskarżonego I. Ł. na rzecz (...) SA z siedzibą w B. kwotę 504 (pięćset cztery) złotych tytułem zwrotu wydatków z tytułu zastępstwa procesowego oskarżyciela posiłkowego.

Apelację od powyższego wyroku złożył oskarżyciel posiłkowy, który zarzucił:

mającą wpływ na treść orzeczenia, obrazę przepisów postępowania, a to art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk w zw. z art. 2 § 2 kpk i art. 4 kpk nakazujących Sądowi kształtowanie swego przekonania na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a także badanie i uwzględnianie okoliczności przemawiających również na niekorzyść oskarżonego, poprzez ich niezastosowanie i:

dokonanie mającej wpływ na treść orzeczenia powierzchownej, miejscami dowolnej i sprzecznej ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oceny zgromadzonych w sprawie dowodów,

niewwzględnienie wszystkich okoliczności popełnienia czynu, przemawiających na niekorzyść oskarżonego, a w szczególności poprzez niewwzględnienie przy dokonywaniu oceny zachowania oskarżonego, ewidentnie zaplanowanego i zorganizowanego charakteru całego przedsięwzięcia, które realizowane pod szyldem znanej ze spektakularnych naruszeń prawa organizacji, było kolejnym tego rodzaju działaniem o charakterze przestępczym, podjętym na obiektach o charakterze strategicznym dla społeczeństwa i gospodarki kraju, faktycznie bez uzasadniającej takiej akurat działanie przestępcze przyczyny, i które charakteryzowało się znaczną dezynwolturą sprawców, w tym oskarżonego i okazywaniem lekceważenia względem przedstawicieli pokrzywdzonej, jak też funkcjonariuszy publicznych i któremu to zachowaniu towarzyszyło zniszczenie mienia pokrzywdzonej i naruszenie zdrowia i dóbr osobistych pracowników pokrzywdzonej, a nadto skutkowało koniecznością zaangażowania funkcjonariuszy z samodzielnego (...) we W., jak i Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Z., a łączny koszt udziału samej tylko straży pożarnej w akcji przekraczał 4500 zł,

a w konsekwencji powyższych uchybień:

błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mających wpływ na treść tego orzeczenia, a wyrażający się w:

wadliwym przyjęciu, że „właściwości i warunki osobiste oskarżonego oraz dotychczasowy sposób jego życia, uzasadniały przypuszczenie, że pomimo warunkowego umorzenia postępowania, będzie on przestrzegał porządku prawnego, a przede wszystkim nie popełni przestępstwa” oraz że „przeprowadzone postępowanie, w tym rozprawa, w sposób pozytywny wychowawczo wpłynie na I. Ł. i uzmysłowi mu karygodność jego zachowania oraz grożące mu z tego tytułu konsekwencje” podczas gdy – mając na uwadze bezsprzeczne fakty, iż oskarżony będący aktywnym członkiem G.'u niejednokrotnie biorącym udział w podobnych akcjach tej organizacji a zarazem będący liderem aktywistów biorących udział w całym zdarzeniu, nie tylko nie przyznał się do winy, nie wyraził skruchy w zakresie popełnionego czynu i nawet nie zadeklarował, że więcej czynów takich nie popełni, ale wręcz przekonywał o rzekomo przysługującym mu prawie do podejmowania tego rodzaju przestępczych działań i ich słuszności, co świadczy jednoznacznie o braku u oskarżonego jakiegokolwiek krytycyzmu względem popełnionego czynu – należy stwierdzić brak podstaw do formułowania pozytywnej prognozy kryminologicznej w zakresie umożliwiającym zastosowanie względem niego warunkowego umorzenia, które zwłaszcza przy niezmiennie bezkrytycznej postawie oskarżonego nie daje podstaw by przyjąć, iż „przeprowadzone postępowanie, w tym rozprawa, w sposób pozytywny wychowawczo wpłynie na I. Ł. i uzmysłowi mu karygodność jego zachowania oraz grożące mu z tego tytułu konsekwencje”,

wadliwym ustaleniu, że wina i stopień społecznej szkodliwości analizowanego w niniejszym postępowaniu czynu nie były znaczne, a za czym przemawiać mają w ocenie Sądu w szczególności okoliczności, iż cyt.: oskarżeni

dążyli do nagłośnienia problemu społeczne, jakim bez wątpienia jest potrzeba ochrony środowiska” co w rezultacie spowodowało ustalenia istnienia przesłanek wymienionych w art. 66 § 1 kk,

podczas gdy okoliczności, iż:

- w rzeczywistości oskarżony popełniając przypisany mu czyn nie działał w warunkach uzasadniających podjęcie takich działań z powołaniem się na hasła o ochronie środowiska (albowiem w dacie dokonywania czynu nie miała miejsca żadna nadzwyczajna sytuacja, która uzasadniałaby potrzebę czy tym bardziej konieczność podjęcia tego rodzaju bezprawnych zachowań przez oskarżonego na terenie elektrowni (...)), lecz by – jak ma w zwyczaju organizacja której jest członkiem – poprzez spektakularne akty naruszenia prawa wzbudzić sensację;

- chęć głoszenia hasel czy treści ekologicznych przez oskarżonego nie wymaga ani nie uzasadnia naruszeń prawa ani praw podmiotowych innych podmiotów, które – tak jak pokrzywdzona – nie naruszają obowiązujących je przepisów prawa, przestrzegają określonych prawem norm środowiskowych i prowadzą działalność gospodarczą posiadając ku temu wszelkie wymagane pozwolenia, koncesje i certyfikaty i których produkcja nie tylko służy mieszkańcom i innym podmiotom i instytucjom, ale ma strategiczne znaczenie dla całego kraju i zakłócenie prawidłowej działalności mogłoby wywołać wymierne i nieodwracalne skutki dla nieliczonej liczby podmiotów,

- oskarżony – właśnie dlatego, że jest liczącym się członkiem grupy ekologicznej, która chlubi się działaniami sprzecznymi z porządkiem prawnym i której członkowie w latach poprzednich dokonywali takich samych aktów przestępczych, miał pełną świadomość, iż jego zachowanie stanowi czyn zabroniony, a mimo to, jak też mimo braku nadzwyczajnej sytuacji, która mogłaby stanowić uzasadnienie dla podjęcia natychmiastowych działań których zaniechanie mogłoby skutkować powstaniem niepowetowanej szkody, zdecydował się popełnić przypisany mu czyn odznaczający się ostentacyjnym lekceważeniem poleceń tak przedstawicieli pokrzywdzonej jak i funkcjonariuszy publicznych, użyciem przemocy wobec rzeczy i osób, zniszczeniem mienia pokrzywdzonej, wielogodzinnym przebywaniem na terenie pokrzywdzonej wbrew jej wyraźnej woli

przemawiają za przyjęciem wysokiego stopnia zawinienia oskarżonego oraz znacznego stopnia społecznej szkodliwości popełnionego przez niego czynu, co stanowi przeszkodę do warunkowego umorzenia postępowania

niezależnie nawet od ww. uchybień, nawet przy tak ustalonym stanie faktycznym zarzucił:

niewspółmierność orzeczonego względem oskarżonego I. Ł. środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości jedynie 1000 zł i zaniechanie zastosowanie względem oskarżonego przewidzianego w art. 72 § 1 pkt 7 a kk w zw. z art. 67 § 3 kk środka karnego w postaci obowiązku powstrzymywania się od zbliżania się przez oskarżonego do obiektów produkcyjnych pokrzywdzonej na mniej niż 300 metrów.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Zgorzelcu do ponownego rozpoznania

ewentualnie

- zmianę zaskarżonego wyroku względem oskarżonego poprzez nałożenie na oskarżonego I. Ł. obowiązku wymienionego w art. 72 § 1 pkt 7a kk w postaci obowiązku powstrzymywania się od zbliżania się przez oskarżonego do obiektów produkcyjnych pokrzywdzonej na mniej niż 300 metrów oraz orzeczenie świadczenia pieniężnego wymienionego w art. 39 pkt 7 w kwocie minimum 3.000 zł, a także obciążenie oskarżonego kosztami postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Niezasadnie skarżący podnosi zarzut obrazy art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. i art. 4 k.p.k. oraz zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia w kontekście przyjętego przez Sąd I instancji stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonego I. Ł. i stopnia jego zawinienia skutkujących warunkowym umorzeniem postępowania. Na poparcie swojego stanowiska skarżący eksponuje w szczególności następujące okoliczności: 1. zaplanowany i zorganizowany charakter całego przedsięwzięcia realizowanego „pod szyldem znanej ze spektakularnych naruszeń prawa organizacji” dla której było to „kolejne tego rodzaju działanie o charakterze przestępczym”; 2. podjęcie działań na obiektach o charakterze strategicznym dla społeczeństwa i gospodarki kraju; 3. okazywanie lekceważenia względem przedstawicieli pokrzywdzonej Elektrowni (...), czemu towarzyszyło zniszczenie mienia (siatki ogrodzeniowej) oraz naruszenie zdrowia i dóbr osobistych pracowników (...) (pracowników ochrony); 4. konieczność zaangażowania w rozwiązanie konfliktu (...) (...)z W. oraz (...) w Z. co spowodowało koszty przekraczające – zdaniem skarżącego – 4.500 zł.

Przyznając że niektóre z przytoczonych wyżej argumentów nie są pozbawione racji wskazać jednak należy, że są one wynikiem jednostronnego, subiektywnego spojrzenia pokrzywdzonej spółki – Elektrowni (...) na istotę problemu którego wyrazem było przedsięwzięcie w którym uczestniczył oskarżony. Jak słusznie wskazywał Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku oskarżonemu przyświecał szczytny cel jakim jest potrzeba nagłośnienia problemu społecznego którym bez wątpienia pozostaje potrzeba ochrony środowiska naturalnego człowieka. Przyjmując do wiadomości a nawet w pewnym stopniu rozumiejąc niechętny stosunek skarżącego do organizacji (...) nie sposób nie zauważyć, że opublikowany przez tą pozarządową organizację raport „Węgiel zabija. Analiza kosztów zdrowotnych emisji zanieczyszczeń z polskiego sektora energetycznego” (k. 192) wskazuje na istotne zagrożenia wynikające z wykorzystywania węgla brunatnego w energetyce. Odnosząc się już do samego wydarzenia z dnia 18 czerwca 2013 r. i udziału w nim oskarżonego podkreślić należy okoliczności na które zwracał już uwagę Sąd I instancji tj. że zachowanie oskarżonego nie spowodowało zakłócenia pracy Elektrowni (...) (nie sposób przecież uznać za zakłócenie pracy przedsiębiorstwa zaangażowanie w konflikt wykonujących swoje obowiązki pracowników ochrony) oraz że nie było dowodów że w wyniku zachowania I. Ł. ucierpiał fizycznie którykolwiek z pracowników ochrony. Przytoczyć tutaj należy zeznania jednego z „ochroniarzy „ J. A.: „pośpiesznie udałem się na (...)gdzie doszło do dynamicznej sytuacji przepychanek...te osoby które przeszły przez ogrodzenie uniemożliwiały moim kolegom aby mi pomogły. W czasie tych zmagania doznałem stłuczeń mięśni i po pewnym czasie zrezygnowałem z dalszej próby uniemożliwienia wejścia na (...), odstąpiłem już od dalszej interwencji...Ja wzywałem te osoby do opuszczenia (...). Doznałem niedużo obrażenia, zostałem opatrzony przez straż pożarną, miałem otarcia na dłoniach, trochę krew leciała...po tych całych zajęciach udałem się na pogotowie do B., lekarz dał mi zastrzyk przeciwțężcowy...dostałem 7 dni zwolnienia” (k. 194). Niewątpliwie powołany wyżej świadek doznał w wyniku zdarzenia obrażeń ciała jednakże - podobnie jak dowódca zmiany ochrony świadek A. H. (k. 194 odwrót) - nie indywidualizuje on I. Ł. jako osoby powodującej te obrażenia , a oskarżony nie uczestniczył przecież w zdarzeniu sam lecz w grupie kilkunastu innych osób. W każdym zaś razie w tych okolicznościach fakt doznania przez pracownika ochrony uszczerbku na zdrowiu nie wpływa na podwyższenie stopnia zawinienia oskarżonego i stopnia społecznej szkodliwości jego czynu kwalifikowanego z art.193 k.k. w sposób wyłączający warunkowe umorzenie postępowania. Konstatacja powyższa odnosi się także do zniszczenia mienia (...) w zakresie którego to zachowania prowadzone jest odrębne postępowanie. Podkreślić należy że z aktualnych danych o karalności oskarżonego wynika że obecnie jest osobą niekaraną (k.186, k.200 akt), Sąd Okręgowy uznaje więc że uległo zatarciu jego skazanie na terenie Niemiec w 2009 r., również za przestępstwo naruszenia miru domowego (k. 39).

Nie zasługiwał również na uwzględnienie zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonego wobec oskarżonego świadczenia pieniężnego w kwocie 1.000 zł. i postulowanie podwyższenia jego wysokości do kwoty 3.000 zł. oraz zaniechanie orzeczenia środka karnego z art. 72 § 1 pkt. 7a k.k. w postaci „obowiązku powstrzymywania się od zbliżania się przez oskarżonego do obiektów produkcyjnych pokrzywdzonej”. Świadczenie pieniężne w wyżej wymienionej kwocie nie razi łagodnością, przeciwnie, pozostaje adekwatne do stopnia zawinienia oskarżonego, jego motywacji ale także sposobu i okoliczności popełnienia czynu. Sąd Okręgowy nie znajduje także potrzeby orzeczenia w niniejszej sprawie środka karnego z art. 72 § 1 pkt. 7a k.k., w szczególności w formie postulowanej przez skarżącego, tak orzeczonej

obowiązek mógłby bowiem stać w sprzeczności z podstawowym w społeczeństwach demokratycznych prawem do demonstrowania swoich poglądów.

Na rozprawie odwoławczej Sąd Okręgowy zaliczył w poczet materiału dowodowego odpis wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 18.08.2014 r. w sprawie VI Ka 250/14 wraz z uzasadnieniem, na mocy którego prawomocnie umorzono postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt. 3 k.p.k. wobec 19 innych członków organizacji (...) uczestniczących wspólnie i w porozumieniu z I. Ł. w zdarzeniu z dnia 18.06.2013 r. na terenie Elektrowni (...) (k. 243 – 246). Sąd Okręgowy w wyżej wymienionym składzie (odmiennie niż Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w innym składzie w w/w sprawie VI Ka 250/14) nie podziela poglądu co do znikomego stopnia społecznej szkodliwości czynu z dnia 18.06.2013 r. odnosząc powyższe do oskarżonego I. Ł., w szczególności zaś w układzie procesowym zaistniałym w sprawie. Oskarżony I. Ł. nie zaskarżył wyroku Sądu I instancji tym samym zgadzając się z jego treścią, Sąd Okręgowy nie znajduje zaś podstaw do uznania że zachodzi rażąca niesprawiedliwość orzeczenia w rozumieniu art. 440 k.p.k. Sytuacja o której mowa w tym przepisie zachodzi gdy zaistniało uchybienie które czyni wydane orzeczenie rażąco naruszającym poczucie sprawiedliwości, w grę wchodzi każda ze względnych przyczyn odwoławczych stwierdzona poza granicami zaskarżenia pod warunkiem że wpłynęła ona na orzeczenie a jej natężenie jest takie że w rażący sposób czyni to orzeczenie niesprawiedliwym (zob. T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego Zakamycze 2003 str. 1158). Wydany w sprawie niniejszej wyrok warunkowo umarzający postępowanie wobec oskarżonego I. Ł. nie jest rażąco niesprawiedliwy. Sąd Okręgowy wyraża przekonanie że nie sposób uznać czynu oskarżonego za społecznie szkodliwy w stopniu znikomym (a tym samym nie będący w ogóle przestępstwem) mając na uwadze okoliczności i konsekwencje jego popełnienia. Nie kwestionując szczytnych ideałów którymi kierował się oskarżony uczestnicząc w ramach organizacji (...) w zdarzeniu z dnia 18.06.2013 r. – czemu Sąd Okręgowy dał wyraz w pierwszej części niniejszego uzasadnienia – nie sposób nie zauważyć że nie podjął on nawet próby wytłumaczenia swoich racji nie tylko pracownikom (...) ale przede wszystkim społeczności lokalnej dla której elektrownia jest nieodłącznym elementem życia. Oskarżony i współdziałające z nim osoby skoncentrowali się na spektakularnej i powodującej rozgłos akcji protestacyjnej naruszającej jednak prawo i pociągającej określone koszty chociażby w postaci zaangażowania w zdarzenie pracowników ochrony a następnie jednostek policji i straży pożarnej. Poza sferą zainteresowania oskarżonego pozostawała także informacja czy i jakie Elektrownia (...) czyni starania w dziedzinie ochrony środowiska, jakie podejmuje wysiłki i ponosi nakłady w celu skutecznego odpylania i przestrzegania norm środowiskowych itd. Wszystkie powyższe okoliczności powodują że Sąd Okręgowy nie znajduje podstawy do ingerencji w zaskarżony wyrok w oparciu o art. 440 k.p.k.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok wobec oskarżonego I. Ł..

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. Sąd Okręgowy kierując się względami słuszności zwolnił oskarżyciela posiłkowego (...) S.A. Oddział Elektrownia (...) od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze obciążając nimi Skarb Państwa.